

SPIS TREŚCI

Od Autora	5
---------------------	---

Wprowadzenie

1. Wiadomości wstępne	7
1.1 Charakter nauk pomocniczych historii	7
1.2. Źródłoznawstwo	14
1.3. Podstawowe wiadomości z dziejów nauk pomocniczych historii	18
1.4. Bibliografia	21
2. Rodzaje i gatunki źródeł historycznych	28
2.1. Klasyfikacje źródeł historycznych	28
2.2. Struktura źródła historycznego	29
2.3. Gatunki pisanych źródeł historiograficznych	34
2.4. Gatunki pisanych źródeł dokumentacyjnych	57
2.5. Rozwój badań nad źródłami historycznymi	65
2.6. Bibliografia	66

Człowiek — czas — miejsce

3. Genealogia	73
3.1. Pojęcie i zakres genealogii	73
3.2. Rozwój badań genealogicznych	74
3.3. Podstawowe pojęcia genealogii	75
3.4. Ustalanie faktów genealogicznych	78
3.5. Tablice genealogiczne	82
3.6. Antroponomastyka historyczna	84
3.7. Genealogia a niektóre inne nauki	92
3.8. Bibliografia	96
4. Chronologia	112
4.1. Pojęcie i zakres chronologii	112
4.2. Rozwój badań chronologicznych	113
4.3. Podstawowe wiadomości z chronologii astronomicznej	114
4.4. Pierwotne i astronomiczne sposoby mierzenia czasu	117
4.5. Kalendarz	126
4.6. Uwagi o kalendarzu kościelnym	130
4.7. Ery	132

4.8. Początek roku	135
4.9. Podział roku	137
4.10. Kalendariografia	143
4.11. Sposoby zapisywania dat	150
4.12. Bibliografia	151
5. Metrologia	160
5.1. Pojęcie i zakres metrologii historycznej	160
5.2. Rozwój badań metrologicznych	161
5.3. Pierwotne systemy metrologiczne u Słowian	162
5.4. Polskie konwencjonalne systemy metrologiczne	165
5.5. Systemy metrologiczne na ziemiach polskich w okresie rozbiorów	179
5.6. Narzędzia metrologiczne i sposoby ich używania	190
5.7. Funkcje społeczne konwencjonalnych systemów metrologicznych	193
5.8. Inercja i tendencje unifikacyjne systemów miar	195
5.9. System metryczny mierzenia	198
5.10. Bibliografia	202
6. Geografia historyczna	210
6.1. Pojęcie i zakres geografii historycznej	210
6.2. Rozwój badań geograficzno-historycznych	212
6.3. Rekonstrukcja krajobrazu naturalnego	213
6.4. Rekonstrukcja krajobrazu kulturalnego	216
6.5. Rekonstrukcja krajobrazu historyczno-politycznego	228
6.6. Historia horyzontu geograficznego	231
6.7. Podstawowe wiadomości o mapie	234
6.8. Konstrukcja mapy historycznej	239
6.9. Historia kartografii	243
6.10. Bibliografia	248

Język i pismo

7. Język i kultura literacka	266
7.1. Metody językoznawcze i rozwój języków	266
7.2. Język źródeł historycznych	271
7.3. Metody historycznoliterackie i rozwój kultury literackiej w Europie	285
7.4. Konwencje stylistyczne źródeł historycznych	302
7.5. Bibliografia	309
8. Paleografia	318
8.1. Pojęcie i zakres paleografii	318
8.2. Rozwój badań paleograficznych	319
8.3. Materiały i narzędzia pisarskie	320
8.4. Historia pisma łacińskiego	327
8.5. Brachygrafia	369
8.6. Epigrafika	376
8.7. Pisma niełacińskie używane na ziemiach polskich	380
8.8. Stenografia i kryptografia	384
8.9. Bibliografia	388
9. Bibliologia historyczna	406
9.1. Pojęcie i zakres bibliologii historycznej	406
9.2. Dzieje badań bibliologicznych	407
9.3. Kodykologia	408
9.4. Książka drukowana	417
9.5. Niektóre zagadnienia książki związane z jej rozpowszechnianiem	431

9.6. Biblioteka w rozwoju historycznym	437
9.7. Bibliografia	440
10. Dyplomatyka	460
10.1. Pojęcie i zakres dyplomatyki	460
10.2. Rozwój badań dyplomatycznych	461
10.3. Podstawowe pojęcia dyplomatyki	462
10.2. Historia dokumentu średniowiecznego	470
10.5. Polska kancelaria monarsza	479
10.6. Kancelaria i dokument a księga wpisów	482
10.7. Problematyka nowożytnego dokumentu i kancelarii	488
10.8. Dyplomatyka papieska	494
10.9. Dyplomatyka cesarska	497
10.10. Uwagi o zasadach dawnego przewodu sądowego	499
10.11. Bibliografia	504
11. Nauka o archiwach	526
11.1. Pojęcie i zakres nauki o archiwach	526
11.2. Historia nauki o archiwach	527
11.3. Podstawowe pojęcie nauki o archiwach	528
11.4. Rozwój form kancelaryjnych i archiwalnych	533
11.5. Informacja o dziejach archiwów	540
11.6. Metoda poszukiwań archiwalnych	546
11.7. Bibliografia	548

Przedmioty i wizerunki

12. Nauka o znakach władzy i prawa	559
12.1. Pojęcie i zakres nauki o znakach władzy i prawa	559
12.2. Rozwój badań nauki o znakach władzy i prawa	560
12.3. Miejsca stanowienia i realizowania norm prawnych	561
12.4. Narzędzia i sprzęty służące do realizowania norm prawnych	563
12.5. Strój jako forma rytuału prawnego	564
12.6. Atrybuty, symbole i znaki rytuału prawnego	565
12.7. Formy rytuału prawnego	566
12.8. Bibliografia	567
13. Numizmatyka	572
13.1. Pojęcie i zakres numizmatyki	572
13.2. Rozwój badań numizmatycznych	572
13.3. Zagadnienia ogólne numizmatyki	574
13.4. Znaleziska monet i zagadnienia obiegu monety	581
13.5. Pieniądz na ziemiach polskich przed powstaniem własnego systemu monetarnego	584
13.6. Polska moneta średniowieczna	587
13.7. Polska moneta nowożytna	599
13.8. Moneta państw zaborecznych	614
13.9. Polska moneta porozbiorowa i po odzyskaniu niepodległości	618
13.10. Bibliografia	619
14. Sfragistyka	633
14.1. Pojęcie i zakres sfragistyki	633
14.2. Rozwój badań sfragistycznych	634
14.3. Historia pieczęci	634
14.4. Budowa pieczęci	636

14.5. Rodzaje pieczęci	642
14.6. Funkcjonowanie pieczęci	653
14.7. Bibliografia	656
15. Heraldyka	663
15.1. Pojęcie i zakres heraldyki	663
15.2. Rozwój badań heraldycznych	664
15.3. Geneza i rozwój herbu oraz jego znaczenie społeczno-prawne	664
15.4. Rodzaje herbów w Polsce	671
15.5. Elementy herbu	675
15.6. Zawołania	690
15.7. Symbolika heraldyczna	692
15.8. Heraldyka a niektóre inne nauki	694
15.9. Bibliografia	699

Zamknięcie

16. Edytorstwo historyczne	711
16.1. Pojęcie i zakres edytorstwa historycznego	711
16.2. Rozwój badań nad edytorstwem	712
16.3. Metody edytorstwa historycznego	712
16.4. Podstawa wydawnicza i jej typy	715
16.5. Instrukcje wydawnicze	718
16.6. Typy wydawnictw źródłowych	720
16.7. Bibliografia	721
Dodatki	727
1. Dokumenty	727
2. Rozbiór dyplomatyczny dokumentu	732
3. Terminy wprowadzenia kalendarza gregoriańskiego	735
Indeks osób	736
Indeks rzeczowy	760
Spis tabel	770
Spis rycin	772